

В останній рік в Україні знову набула актуальності тема вільних економічних зон (ВЕЗ). Про «нове життя» ВЕЗ заговорили ще у 2009–2010 рр., а в липні 2011 р. Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект № 8396 «Про індустріальні парки», які стануть розвитком формату ВЕЗ. На початку січня проект закону був підготовлений до другого читання.

Експерти вважають, що відродження пільгових механізмів інвестування стане вагомим антикризовим підмогою для країни. Недаремно на своїй підсумковій прес-конференції наприкінці минулого року Президент В. Янукович зазначив, що у 2012 р. Україна почне створювати інноваційні господарські кластери, орієнтовані на виробництво сучасної конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю.

Сьогодні є плани повернутися до індустріальних парків (ІП), з акцентом саме на промисловій компоненті. За оцінкою одного з авторів законопроекту № 8396, глави Держагентства з інвестицій В. Каськіва, ключова мета проекту – підвищити конкурентоспроможність національної промпродукції з урахуванням членства в СОТ.

В. Каськів нагадує: новий закон покликаний підвести юридичну базу під процеси, що вже відбуваються, оскільки ІП у країні вже створюються. Досить навести приклад індустріальних парків «Рогань», «Слобожанщина», «П'ятихатки». Скажімо, у рамках останнього намічено будівництво нового міста, орієнтованого на енергозберігальні технології, виготовлення приладів, верстатів, на сільгоспмашинобудування. Крім того, планується створити ІП у Закарпатті, Сумській, Запорізькій, Одеській областях, у Криму. Наприклад, уже створюються ІП на базі відомого шосткінського ВО «Свема». Парки будуть розділені на два типи: «браунфілд» (на базі діючих або занедбаних підприємств) і «грінфілд» (з нуля). В. Каськів нагадує, що сьогодні у світі працюють тисячі ВЕЗ: зони спільного підприємництва, особливі економічні райони, «зони зовнішньої торгівлі», промислово-підприємницькі, сервісні зони, території розвитку експорту, технологічні парки, технополіси, вільні митні зони тощо. У всіх цих форматах діють спрощені умови для бізнесу – з метою припливу інвестицій. До речі, зони вільної торгівлі теж вважаються різновидом ВЕЗ (у широкому розумінні цього терміна).

Усі ВЕЗ можна поділити на два основні типи, продовжує секретар парламентського Комітету з питань промислової політики і підприємництва Л. Литвинов.

Перший, експортно-виробничий, характерний для «наздоганяючих» економік країн, що розвиваються, особливо групи БРІКС. Другий, науково-технологічний – це технополіси і технопарки в розвинутих країнах.

Наприклад, у Нідерландах і Німеччині діє приблизно по 50 технополісів, у Великобританії – 25 зон і технопарків, у Японії – близько 20-ти науково-технічних зон. Нинішній економічний успіх Китаю також пов'язаний з роботою п'яти особливих економічних районів, створених у 1980 р. У 1990 р. до цих районів додалося 14 міст зі статусом відкритих приморських територій.

Є такий досвід і в Росії, де впровадження особливих економічних зон (ОЕЗ) почалося у 2005 р. з прийняттям спеціального закону. ОЕЗ поділяються в РФ на промислові, інноваційні, портові та туристичні.

Резюмувати все вищевикладене можна словами першого віце-прем'єра, міністра економічного розвитку і торгівлі А. Ключова, сказаними Мінпрому на одній з колегій міністерства: «Ми будемо запускати пільгові інвестиційні режими вже у 2012 р., оскільки це реально допоможе в боротьбі з кризою». Експерти згодні: у новому році світова економіка залишиться нестабільною, тому такі господарські «бонуси» виявляться для України дуже доречними *(Польовий М. Нове життя індустріальних парків // Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (<http://www.ukrproject.gov.ua>). – 2012. – 6.02).*